

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการวิจัย โดยใช้การวิจัยในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Methodology) แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยรูปแบบความสัมพันธ์แบบสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model:SEM) แล้วสร้างแบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา นำผลการวิจัยที่ได้มาสร้างรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจริยธรรมด้านการมีวินัย ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการมีวินัย ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการมีวินัย ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1. จริยธรรมด้านการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก 1) การเรียนแบบสื่อ 2) การเรียนแบบเพื่อน 3) การเลียนแบบครู และได้รับอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมจาก 1) ความรู้เรื่องวินัยนักเรียน 2) เจตคติด้านการมีวินัย และ 3) การเลียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย

สมมติฐานที่ 2. หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการมีวินัย ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย หลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 27 โรงเรียน นักเรียน จำนวน 21,191 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาร์ยามานันท์ ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 393 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อจริยธรรมด้านการมีวินัย ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ได้แก่

2.1.1 ความรู้เรื่องวินัยนักเรียน

2.1.2 เจตคติในด้านวินัย

2.1.3 การเลียนแบบผู้ปกครองในการวินัย

2.2 ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่

2.2.1 การเลียนแบบสื่อในการมีวินัย

2.2.2 การเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย

2.2.3 การเลียนแบบครูในการมีวินัย

2.3 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีวินัยของนักเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามแนวทางของวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งแบบสอบถามได้แบ่งเป็น 7 ด้านตามตัวแปรต่าง ๆ คือ 1) ความรู้เรื่องวินัยนักเรียน 2) เจตคติในด้านวินัย 3) การเลียนแบบผู้ปกครองในการวินัย 4) การเลียนแบบสื่อในการมีวินัย 5) การเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย 6) การเลียนแบบครูในการมีวินัย และ 7) พฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานในการวิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยโปรแกรมลิสเรล (LISREL for Windows) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทางด้วย (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุ โดยสมการเชิงโครงสร้าง อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรต้น ตัวแปรต้นกลางที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม คือ 1) ความรู้เรื่องวินัยนักเรียน 2) เจตคติในด้านวินัย 3) การเรียนแบบผู้ปกครองในการวินัย 4) การเรียนแบบสื่อในการมีวินัย 5) การเรียนแบบเพื่อนในการมีวินัย และ 6) การเรียนแบบครูในการมีวินัย มีผลต่อการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant .05)

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักวิชาการด้านการศึกษา มีผลงานวิชาการด้านการพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน จำนวน 5 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูฝ่ายปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์จากการศึกษาของผู้วิจัย ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาเป็นประเด็นในการพิจารณาสร้างรูปแบบ

3. การรวบรวมข้อมูล โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) และใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) และการระดมสมอง (Brain Storming) และพิจารณากิจกรรมที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา

1. กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนเวียงคำวิทยาคาร ตำบลเวียงคุก อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 32 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบ แผนงาน กิจกรรมและโครงการที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 2 และปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์ในการศึกษาของผู้วิจัยที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1

3. วิธีการประเมิน คือ ผลการบันทึก ผลการสังเกต และผลการตอบแบบสอบถาม (จากปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์ในการศึกษาของผู้วิจัยที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1) กับกลุ่มทดลอง โดยการเปรียบเทียบก่อนการทดลอง ขณะทดลอง และหลังการทดลอง

4. การรวบรวมข้อมูล ใช้รูปแบบการพัฒนาที่สร้างขึ้นในการวิจัยระยะที่ 2 ทดลองใช้กับกลุ่มทดลองประมาณ 3 เดือน และเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ระยะ ดังนี้

4.1 ก่อนการทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง Pretest

4.2 ขณะทดลอง รวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

4.3 หลังการทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลอง Posttest เปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลองด้วย MANOVA (Repeated Measure)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย คือ ปัจจัยด้านการเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย (0.14) ปัจจัยด้านเจตคติการมีวินัย (0.13) ปัจจัยด้านการเลียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย (0.11) ปัจจัยด้านความรู้เรื่องการมีวินัย (0.10) และปัจจัยด้านการเลียนแบบสื่อในการมีวินัย (-0.08)

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้จัดทำกิจกรรมในการพัฒนา 9 กิจกรรม คือ

2.1 ด้านการเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย มี 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมค้นหาบุคคลต้นแบบ

2.2 ด้านเจตคติการมีวินัย มี 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม การแสดงบทบาทสมมติ

2.3 ด้านการเลียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย มี 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการสร้าง ความคุ้นเคย และกิจกรรม รู้จักตัวเอง

2.4 ด้านความรู้เรื่องการมีวินัย มี 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมช่วยฟังหน่วย กิจกรรมรู้เรื่องวินัย และกิจกรรมการวางแผนการใช้เวลา

2.5 ด้านการเลียนแบบสื่อในการมีวินัย มี 2 กิจกรรม ได้แก่ การวิเคราะห์และเลือกบุคคลต้นแบบ และ กิจกรรม 5 ส

3. ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความรู้เรื่องวินัย นักเรียน (Sig=0 .000) มีเจตคติต่อการมีวินัย (Sig=0 .000) มีการเลียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย (Sig=0.000) มีการเลียนแบบสื่อในการมีวินัย (Sig=0.022) และมีการเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย (Sig=0.005) เพิ่มขึ้นจากก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 6 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านความรู้เรื่องวินัยนักเรียน 2) ปัจจัยด้านเจตคติในด้านวินัย 3) ปัจจัยด้านการเลียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย 4) ปัจจัยด้านการเลียนแบบสื่อในการมีวินัย 5) ปัจจัยด้านการเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย และ 6) ปัจจัยด้านการเลียนแบบครูในการมีวินัย ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยโปรแกรมลิสเรล (LISREL for windows) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุโดยสมการเชิงโครงสร้าง อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรต้น ตัวแปรต้นกลางที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Level of Significance .05) พบว่า มีเพียง 5 ปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย มีค่าอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.14 2) ปัจจัยด้านเจตคติการมีวินัย มีค่าอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.13 3) ปัจจัยด้านการเลียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย มีค่าอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.11 4) ปัจจัยด้านความรู้เรื่องการมีวินัย มีค่าอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.10 และ 5) ปัจจัยด้านการเลียนแบบสื่อในการมีวินัยมีค่าอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ -0.08 ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย มาอภิปราย ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านการเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย

การเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย ส่งผลกระทบต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาใน สอดคล้องกับการศึกษาของ พฤติพล นิมพัร้าว (2547 : 61) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยาพุทธมณฑล หลังจากการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เป็นอันดับที่สอง นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ดีทำให้มีการมีวินัยมาก และสอดคล้องกับ เรณูรัชต์ ประสิทธิ์เกตุ (2542 : 50) ได้ทำการศึกษา ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร หลังจากการ

ทดลองพบว่า นักเรียนมีการมีวินัยมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัย พบว่า การเลียนแบบเพื่อนในด้านการมีวินัยของนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด เป็นสิ่งที่สำคัญในการทำให้เกิดพฤติกรรม ต่าง ๆ โดยเฉพาะการส่งผลต่อการแสดงออกถึงการมีวินัยของนักเรียน ดังนั้นการพัฒนาการเลียนแบบเพื่อนในด้านการมีวินัยของนักเรียน จึงเป็นการพัฒนาที่ จะต้องจัดหา หรือสร้างบุคคลต้นแบบควบคู่กันไปด้วย จะเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติและควบคุมตนเองตามข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และรวมไปถึงในด้านของการมีวินัย

1.2 ปัจจัยด้านเจตคติการมีวินัย

เจตคติการมีวินัย ส่งผลต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาใน สอดคล้องการศึกษาของอภิญา ทหารวานิช (2552 : 55) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เจตคติของนักศึกษา ที่มีต่อวินัยในตนเองในชั้นเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และตรงกับแนวคิด การเปลี่ยนแปลงเจตคติ ของ สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม (2520 : 110-111) กล่าวว่า เจตคติ หรือทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจาก

1. การชักชวน (Persuasion) ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงใหม่ได้หลังจากที่ได้รับคำแนะนำ บอกเล่า หรือได้รับความรู้เพิ่มพูนขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงกลุ่ม (Group Change) ช่วยเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้

3. การโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) เป็นการชักชวนให้บุคคลหันมาสนใจหรือรับรู้ โดยการสร้างสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ขึ้น

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ คือ

1. บิดา มารดา ของเด็ก

2. ระเบียบแบบแผน วัฒนธรรมของสังคม

3. การศึกษาเล่าเรียน

4. สิ่งแวดล้อมในสังคม

5. การพักผ่อนหย่อนใจที่แต่ละคนใช้ประจำตัว

ชม ภูมิภาค (2516 : 65) ได้อธิบายว่าเจตคติเปลี่ยนแปลงได้ ปัจจัยที่จะช่วยให้เจตคติเปลี่ยนแปลงได้มีหลายประการเช่น

1. ความกดดันของกลุ่ม (Group Pressure) หากกลุ่มจะสามารถให้รางวัลหรือลงโทษ ได้ย่อมจะมีแรงกดดันมากในการที่จะกดดันทิศทางเจตคติของเราสิ่งชั่วๆ ที่เป็นรางวัลนั้นได้แก่ความเป็นผู้มีคนรู้จักมากการเลื่อนตำแหน่งการทำงาน สัญลักษณ์ของการยอมรับนับถือ เป็นต้น

ส่วนสิ่งช่วยที่เป็นการลงโทษก็เช่น การเสียเพื่อนฝูง เสียชื่อเสียง เสียตำแหน่งเป็นต้น ยิ่งเรามีความผิดปกติไปจากกลุ่มเท่าใดแรงบีบบังคับของหมู่มีมากเท่าใดหรือยิ่งหมู่กลุ่มนั้น ยิ่งเราต้องการเป็นสมาชิกของหมู่ใด แรงบีบบังคับของหมู่ย่อมมีมากเท่านั้นหรือยิ่งหมู่กลุ่มต้องการเรามากเท่าใด กลุ่มก็ยิ่งต้องการให้เราปฏิบัติตามมาตรฐานของกลุ่มเท่านั้น กลุ่มที่มีเกียรติศักดิ์หรือศักดิ์ศรีต่ำในหมู่อาจจะกระทำผิดแปลกไปได้บ้างแต่ยังมีตำแหน่งสูงหรือศักดิ์ศรีสูงแล้วกระทำผิดมาตรฐานเพียงนิดเดียวแรงกดดันของหมู่จะเกิดขึ้นทันทีเพื่อให้ปฏิบัติอยู่ในแนว

นอกจากนี้แรงกดดันของกลุ่มจะมีมากก็คือ การที่ไม่มีมาตรฐานอื่นที่จะปฏิบัติหรือมีน้อยทางที่จะเลือกหรือเราไม่มีความรู้มากมายนักในเรื่องนั้นบุคคลมักจะเปลี่ยนความคิดเห็นหรือเจตคติหากกลุ่มของเขาที่ยึดอยู่เปลี่ยนแปลงไปตัวอย่างเช่น กรรมกร แรกๆอาจไม่สนใจกันรวมเป็นสมาคมแต่ต่อมาหากรู้ว่าคนอื่นๆ ในกลุ่มรับฟังความคิดเห็นนั้น เขาก็อาจเปลี่ยนความคิดถึงกลุ่มมีความเป็นเอกภาพเท่าใดแรงกดดันของกลุ่มยิ่งมีผลเท่านั้นเรื่องอำนาจของความกดดันของกลุ่มอันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะเป็นไปได้ 4 กรณีคือ

1.1 เราอาจปฏิเสธบรรทัดฐานของกลุ่มและยึดมั่นในเจตคติของเราและเราอาจจะก้าวร้าวยิ่งขึ้นหากเราเชื่อว่ากลุ่มไม่มีผลบีบบังคับเรามากนักหรือเรามีความภักดีต่อกลุ่มอื่นมากกว่า

1.2 เราอาจจะไม่เปลี่ยนแปลงต่อเจตคติของเราแต่เราปฏิบัติตามกลุ่มเพราะเหตุผลภายนอกอย่างอื่น โดยถือว่าเป็นส่วนตัวและเราไม่เห็นด้วยแต่ส่วนรวมทำเช่นนั้นก็ต้องปฏิบัติตาม

1.3 เราอาจยอมรับบรรทัดฐานของกลุ่มเพียงผิวเผิน ภายในส่วนลึกของจิตใจเราไม่ยอมเปลี่ยนแต่พอเราออกไปอยู่กลุ่มอื่นเราจะได้เห็นว่าเราเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

1.4 เราอาจจะนำเอาบางส่วนของบรรทัดฐานของกลุ่มมาผสมกับความเชื่อของเราและปฏิเสธบางส่วน

2. ประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจหรือไม่น่าพึงพอใจ เราอาจเปลี่ยนแปลงเจตคติไปได้เมื่อได้รับประสบการณ์ที่น่าพอใจหรือไม่น่าพอใจเช่น นายแดงเข้าทำงานบริษัทหนึ่งเพราะเขาเชื่อว่าจะมีความก้าวหน้าแต่พบว่าหัวหน้าของเขาเป็นคนขี้ฉ้อฉลเมื่อเขาเกิดเสนอลูกค้าเห็นดีๆเพื่อปฏิบัติหัวหน้าอาจจะเห็นว่าการเสนอแนะของเขาเช่นนั้นทำให้ฐานะของเขาสั่นคลอนและนอกจากนั้นยังทราบดีว่าเพื่อนร่วมงานของเขาไปฟ้องแก่หัวหน้างานบ่อยๆเขาจึงอาจเปลี่ยนเจตคติไปอีกแบบหนึ่งคือมองไม่เห็นความก้าวหน้าในการทำงานกับบริษัทนี้ เช่นนี้เป็นต้น

3. อิทธิพลของกลุ่มบุคคลที่มีชื่อเสียง บุคคลที่มีชื่อเสียงในความหมายนี้อาจจะเป็นเพื่อนซึ่งเรานับถือความคิดของเขาหรืออาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านความพิเศษต่างๆ ตัวอย่างที่

เห็นได้ชัดในเรื่องนี้ก็คือ การโฆษณา ซึ่งมักจะใช้คนมีชื่อเสียง ไปยุ่งเกี่ยว เช่น ดาราภาพยนตร์ชื่อดัง คนนั้นใช้สบู่อี่ห้อนั้น ๆ เป็นต้น

ผู้วิจัย พบว่า เจตคติในด้านการมีวินัยของนักเรียน เป็นสิ่งที่สำคัญในการทำให้เกิดพฤติกรรม ต่าง ๆ โดยเฉพาะการส่งผลกระทบต่อการแสดงออกถึงการมีวินัยของนักเรียน ดังนั้นการสร้างเจตคติที่ดีปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติและควบคุมตนเองตามข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และรวมไปถึงในด้านของการมีวินัย เพื่อความสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ดังนั้น เจตคติเรื่องวินัยของนักเรียน จึงเป็นสิ่งที่ส่งผลกำกับพฤติกรรมในการแสดงออกในทางที่ถูกที่ควร และเหมาะสม

1.3 ปัจจัยด้านการเลียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย

การเลียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย ส่งผลต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ พันคำ มีโพหนอง (2533 : 91 – 109) ได้ทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐานห้าประการของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีปริมาณการได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองสูง จะมีค่านิยมพื้นฐานทั้งด้านความรักชาติ ด้านประหยัด และอดออม ด้านการมีระเบียบวินัย ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านการพึ่งตนเอง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดค่านิยมพื้นฐานจากผู้ปกครองในปริมาณต่ำ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Miller. (1987 ; อ้างถึงใน สวนา พรพัฒน์กุล. 2522 : 2 – 1) ที่ได้ให้ความหมายของการเลียนแบบว่า หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปแสดงพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน สามารถเข้ากันได้โดยใช้สื่อหรือเครื่องมือที่เหมาะสม การเลียนแบบจะเกิดขึ้นจากการพอใจในการเรียนรู้ ผลจากการเรียนรู้ที่น่าพอใจนี้เองทำให้เกิดแรงขับในการเลียนแบบขึ้น การเลียนแบบจะเห็นได้ชัดเจนในเด็กวัยรุ่น บุคคลที่เด็กเลียนแบบอาจเป็นบุคคลที่เด็กพบปะคุ้นเคยหรือไม่รู้จักเป็นส่วนตัวก็ได้ บุคคลที่เด็กเลียนแบบนี้ก็คือ ตัวแบบ (Models) ที่เด็กพอใจ การเลียนแบบเป็นการลดความเครียดทางอารมณ์ ซึ่งเกิดจากความขัดแย้งหรืออุปสรรคในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของเด็กก็ได้ การเลียนแบบ เป็นวิธีการขั้นพื้นฐานอันหนึ่งของการพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ และสังคม จากการเลียนแบบพ่อแม่ หรือบุคคลที่เด็กรักใคร่ เด็กจะรับเอาพฤติกรรมความนึกคิด ความรู้สึก และความเชื่อบุคคลเหล่านั้นมาเป็นของตน เด็กที่เลียนแบบพ่อแม่มักคอยสังเกตพิจารณาการกระทำต่าง ๆ แล้วทำตามบ้าง การปฏิบัติเช่นนี้เด็กต้องการทำเลียนแบบพฤติกรรมของคนที่เขารัก และด้วยวิธีการเลียนแบบนี้เองที่จะทำให้เด็กได้รับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ประเพณี ความคิดเห็น คุณค่า ข้อห้าม และหลักศีลธรรมต่าง ๆ จากบุคคลที่เขารักและใกล้ชิดด้วย

ผู้วิจัย พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา ผู้ปกครอง เป็นความสัมพันธ์ที่มีต่อกันและแสดงออกในรูปแบบความรัก ความเข้าใจ ทั้งด้วยวาจาและพฤติกรรม จึงเป็นตัวสร้างผลสัมฤทธิ์ให้กับบุตรหรือนักเรียนที่มีอยู่ในครอบครัว ส่งอิทธิพลต่อการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา

1.4 ปัจจัยด้านความรู้เรื่องวินัย

ความรู้เรื่องวินัย ส่งผลต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ บุญเพียง แพบดี และคณะ (2552 : 67) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ตรีศึกษา โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า 1) ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบพบนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการแต่งกายนักเรียนไว้ผมยาวเกินระเบียบที่โรงเรียนกำหนดปล่อยเสื้อลอยชาย ออกนอกกางเกงใช้เครื่องประดับตกแต่งร่างกายเกินความจำเป็นขีดเขียนหรือวาดภาพบนเสื้อผ้า และร่างกายไม่สวมรองเท้าถุงเท้าเข็มขัดถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนการตรงต่อเวลานักเรียนมาโรงเรียนไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติเข้าชั้นเรียนและเรียนไม่เต็มเวลาทุกชั่วโมงไม่เข้าแถวหน้าชั้นเรียนก่อนเข้าเรียนภาคบ่ายรับประทานอาหารเช้าก่อนเวลาพักกลางวันไม่เข้าแถวหลังเลิกเรียนการทำงานที่มอบหมายนักเรียนส่วนหนึ่งส่งการบ้านไม่ทันตามเวลาที่ครูกำหนดไม่ปฏิบัติตามพิเศษที่ได้รับมอบหมายจะส่งงานก็ต่อเมื่อครูจะลงโทษการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนนักเรียนส่วนหนึ่งไม่ตั้งใจปฏิบัติตามในเขตรักษาความสะอาดที่กำหนดให้ไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาความสะอาดห้องเรียนห้องพิเศษห้องน้ำห้องส้วมการเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนนักเรียนบางส่วนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมลูกเสือกิจกรรมกีฬา กิจกรรมวันสำคัญของชาติมี และ 2) หลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น โดยนักเรียนได้รับการพัฒนาด้านวินัยเพิ่มมากขึ้นด้านการแต่งกายและการตรงต่อเวลานักเรียนทุกคนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนนักเรียนเดินทางถึงโรงเรียนตอนเช้าทันเข้าแถวเคารพธงชาติและเข้าห้องเรียนตามกำหนดการทำงานที่ได้รับมอบหมายนักเรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจผลงานเสร็จสมบูรณ์ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมนักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบในการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนเป็นอย่างดีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดมีความมุ่งมั่นในการเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนอย่างดี

ผู้วิจัย พบว่า ความรู้เรื่องวินัย ทำให้นักเรียนได้รู้จักการปกครองตนเอง ควบคุมตนเอง ทราบข้อควรประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ ของโรงเรียน ความมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญ และมีความจำเป็น ดังนั้นการปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติและควบคุมตนเองตาม

ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และรวมไปถึงในด้านของการมีวินัย ย่อมเกิดความสุขในชีวิตของคุณ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

1.5 ปัจจัยด้านการเลียนแบบสื่อในการมีวินัย

การเลียนแบบสื่อในการมีวินัย ส่งผลต่อจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ กฤติกา ลีลาเพตะ (2544 : 43) กล่าวว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ความคิดเห็น ค่านิยม เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก และนับวันสื่อมวลชนก็ยิ่งทวีความสำคัญในการเป็นสถาบันสังคมที่มีบทบาทถ่ายทอดค่านิยม เจตคติต่าง ๆ ให้แก่เด็กและคนในสังคมมากขึ้น เพราะวิถีชีวิตของคนยุคใหม่ต้องการความรวดเร็วในการข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการกระทำต่าง ๆ และสอดคล้องกับ

ผู้วิจัยพบว่า การเรียนแบบสื่อในเรื่องวินัย ทำให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึกตระหนักรู้จักการควบคุมตนเอง การตัดสินใจเลือกการเลียนแบบที่เหมาะสมจากการนำเสนอของสื่อต่าง ๆ ดังนั้นการแนะนำการเลือกต้นแบบจากสื่อ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการพัฒนาประกอบการวิจัยในครั้งนี้

2. ผลการทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบพัฒนาจริยธรรมการมีวินัย ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย

โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ด้วย MANOVA (Repeated Measure) พบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านความรู้เรื่องวินัยนักเรียน ด้านเจตคติในด้านวินัย ด้านการเลียนแบบผู้ปกครองในการวินัย ด้านการเลียนแบบสื่อในการมีวินัย และด้านการเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 การพัฒนาด้านความรู้เรื่องการมีวินัย

Bloom. (1971 : 355) ได้แบ่งพฤติกรรมด้านความรู้หรือความสามารถทางด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) เป็น 6 ระดับเรียงจากพฤติกรรมขั้นง่ายไปสู่ขั้นยาก ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้น โดยบุคคลอาจจะเพียงแต่จำได้ นึกได้หรือโดยการมองเห็นได้ยืงก็อาจจะจำได้ เช่น การรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหา เป็นต้นซึ่งพฤติกรรมขั้นนี้ไม่ได้ใช้ความคิดที่ซ้ำซ้อนหรืออาจกล่าวได้ว่าไม่ได้ใช้ความสามารถของสมองมากนัก

2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมขั้นที่สูงขึ้นมาจากความรู้ ความจำ บุคคลจะสามารถจัดหมวดหมู่การรับรู้ได้ แลแสดงได้อธิบายได้ คาดคะเนได้

3. การนำความรู้ไปใช้ (Application) เป็นพฤติกรรมความรู้ขั้นสูงขึ้นมาอีก ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะทางด้านความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา เช่น การแปลความหมายได้ดัดแปลงได้ เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลสามารถแยกส่วนประกอบย่อย ๆ ของส่วนรวมออกเป็นส่วนๆ เพื่อให้เข้าใจส่วนรวมได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็นขั้นย่อย ๆ 3 ขั้นด้วยกัน คือ

4.1 ขั้นที่ 1 สามารถแยกองค์ประกอบของปัญหาหรือสภาพการณ์ออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อทำความเข้าใจกับส่วนประกอบต่าง ๆ ให้ละเอียด

4.2 ขั้นที่ 2 สามารถมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัดระหว่าง ส่วนประกอบเหล่านั้น

4.3 ขั้นที่ 3 สามารถมองเห็นหลักของการผสมผสานระหว่างส่วนประกอบ ที่รวมกันเข้ากับปัญหาหรือสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ตัวอย่างความสามารถในการวิเคราะห์ เช่น คำนวณออกมาได้ ตรวจสอบได้ วิเคราะห์ได้ เป็นต้น

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลสามารถนำเอา ส่วนประกอบย่อย ๆ หลายส่วนมารวมกันเข้าเป็นส่วนรวม ซึ่งมีโครงสร้างที่แน่ชัดโดยทั่วไปจะ เกี่ยวข้องกับการนำเอาประสบการณ์เก่าและใหม่มาเชื่อมโยงกันแล้วสร้างแบบแผนหรือหลักปฏิบัติ เช่น วางแผนได้ ประกอบได้ จัดตั้งได้ ออกแบบได้ บริหารได้ เป็นต้น

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ค่าต่อ ความรู้หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การ เปรียบเทียบได้ วัดได้ จัดอันดับได้ เป็นต้น

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาความรู้ในการมีวินัย กับกลุ่ม ทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1. นักเรียน ในกลุ่มทดลอง มีความรู้เรื่องวินัย หลังทดลอง สูงกว่าก่อนทดลอง
2. นักเรียนมีความเข้าใจ และรับรู้ถึงแนวคิดของการมีวินัย ในโรงเรียน
3. มีความไว้วางใจ รักษาคำพูดคำสัญญา มีความรับผิดชอบ และระมัดระวังในการ ปฏิบัติงาน
4. มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน คนรอบข้าง และขจัดความขัดแย้งระหว่าง บุคคล

2.2 การพัฒนาด้านเจตคติการมีวินัย

สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม (2520 : 110-111) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้น ๆ ไปในทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขบวนการการอบรมให้การเรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งเจตคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดในกรณีที่สิ่งเรานั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

องค์ประกอบของเจตคติ

องค์ประกอบของเจตคติมี 3 ประการ ได้แก่

1. ด้านความคิด (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้และวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ แสดงออกมาในแนวคิดที่ว่าอะไรถูก อะไรผิด
2. ด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่สอดคล้องกับความคิด เช่น ถ้าบุคคลมีความคิดในทางที่ไม่ดีต่อสิ่งใด ก็จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย จึงแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกไม่ชอบหรือไม่พอใจ
3. ด้านพฤติกรรม (Behavior Component) หมายถึง ความพร้อมที่จะกระทำซึ่งเป็นผลมาจากความคิดและความรู้สึกและจะออกมาในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาเจตคติในการมีวินัย กับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1. นักเรียน ในกลุ่มทดลอง มีความกระฉับกระเฉง ตื่นตัวอยู่เสมอ
2. มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมตลอดเวลา
3. มีความไว้วางใจ รักษาคำพูดคำสัญญา มีความรับผิดชอบ และระมัดระวังในการปฏิบัติงาน
4. มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน คนรอบข้าง และจัดความขัดแย้งระหว่างบุคคล

2.3 การพัฒนาด้านการเลียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย

Cox and Leager. (1961 : 639-648) ได้อธิบายเรื่อง ความรักที่บิดามารดามีต่อบุตรไว้ว่า มีลักษณะพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

1. การให้ความสำคัญกับบุตรเป็นอันดับแรก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูโดยการให้สิ่งที่บุตรต้องการจริง ๆ พอ ๆ กับการให้โดยที่บิดามารดาคิดว่าบุตรต้องการ และบิดามารดาหวังว่าบุตรอาจจะมีความต้องการ

2. การให้ตรงตามพัฒนาการ ได้แก่ บิดามารดาตั้งความมุ่งหมายการเรียกร้อยไว้เหมาะสมกับความสามารถทางอารมณ์ สังคม ร่างกาย และทักษะของบุตรที่พึงมีได้ตามขั้นตอนของการพัฒนาการ

3. การยอมรับและยกย่องบุตร ได้แก่ การแสดงออกโดยบิดามารดาแสดงความรักแก่บุตร และยอมรับบุตรแต่ละคนตามความสามารถ และขีดจำกัดของสมอง อารมณ์และร่างกาย

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาด้านการเลียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย กับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1. นักเรียน ในกลุ่มทดลอง มีความรักครอบครัว ผู้ปกครองมากขึ้น
2. มีความพร้อมที่จะดูแล ปกป้อง ผู้ปกครอง และสถาบันครอบครัวตลอดเวลา
3. อธิบายความสัมพันธ์กับครอบครัว ผู้ปกครอง และ คนรอบข้าง ได้ในทิศทาง

เชิงบวก

2.4 การพัฒนาด้านการเลียนแบบสื่อในการมีวินัย

ยุวดี เทียรประสิทธิ์ (2536 :123) อธิบายอิทธิพลของสื่อมวลชนว่า วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมที่จะรับข่าวสารต่าง ๆ ทุกรูปแบบ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในสภาพสังคมปัจจุบัน และอิทธิพลของสื่อมวลชนจะครอบคลุมและเปลี่ยนแปลงเจตคติค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตวัยรุ่น

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาด้านการเลียนแบบสื่อในการมีวินัย กับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1. นักเรียน ในกลุ่มทดลอง มีมันใจในการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม
2. อธิบายเรื่องวินัยที่ได้จากสื่อ ได้ถูกต้อง
3. รู้จักควบคุมตนเอง ในการบริโภคสื่อ และเข้าถึงสื่อที่เกี่ยวกับการมีวินัยที่

เหมาะสมได้

2.5 การพัฒนาด้านการเลียนแบบเพื่อนในการมีวินัย

ณรงค์ เสงี่ยมประชา (2538 : 166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน ไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาคความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตนเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตน

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการเรียนแบบเพื่อน กับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1. นักเรียน มีความกระฉับกระเฉง สนุกสนาน และตื่นตัวอยู่เสมอ
2. มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมตลอดเวลา
3. มีความไว้วางใจ รักษาคำพูดคำสัญญา มีความรับผิดชอบ และระมัดระวังในการปฏิบัติตามระเบียบ วินัยของโรงเรียน
4. มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อน คนรอบข้าง และขจัดความขัดแย้งระหว่างเพื่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาจริยธรรมการมีวินัย ในนักเรียนมัธยมศึกษา ควรประกอบด้วย ปัจจัยด้านเจตคติการมีวินัย ปัจจัยด้านการเรียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย ปัจจัยด้านความรู้เรื่องการมีวินัย และปัจจัยด้านการเรียนแบบสื่อในการมีวินัยนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เพราะฉะนั้นนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นประชาชนที่มีอายุอยู่ในกลุ่มเยาวชน ที่จะในอนาคตของชาติต่อไป การทำให้นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีจริยธรรมด้านการมีวินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการมีจริยธรรมการมีวินัยตั้งแต่มีอายุน้อย เมื่อโตขึ้นจะเป็นตัวอย่างที่ดี ในการมีวินัยในสังคม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การมีการเรียนแบบเพื่อนในการมีวินัย เจตคติการมีวินัย การเรียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย ความรู้เรื่องการมีวินัย และการเรียนแบบสื่อในการมีวินัย ในการปฏิบัติตนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับจริยธรรมการมีวินัย ตามบทบาทของการเป็นนักเรียนมัธยม จึงควรมีการศึกษาวิจัยในการสร้างหลักสูตรอบรมหรือเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยม เพื่อพัฒนาจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบจริยธรรมด้านการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยม โดยมีปัจจัยในการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านการเรียนแบบเพื่อนในการมีวินัย ปัจจัยด้านเจตคติการมีวินัย ปัจจัยด้านการเรียนแบบผู้ปกครองในการมีวินัย ปัจจัยด้านความรู้เรื่องการมีวินัย และปัจจัยด้านการเรียนแบบสื่อในการมีวินัย ระหว่างองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากทั้งสองประเภทมีลักษณะและวัตถุประสงค์ นโยบายในการบริหารและการดำเนินงานแตกต่างกัน

2.3 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลการวิจัย จึงควรมีการศึกษาในลักษณะที่ตัวแปรแต่ละตัวสามารถส่งผลซึ่งกันและกันได้ หรือมีอิทธิพลย้อนกลับได้ จะเป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

2.4 ในการวิจัยการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัย ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย เป็นพื้นที่ ที่ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลและสังเกตการณ์ได้สะดวก เนื่องจากมีข้อจำกัด ด้วยระยะเวลา และงบประมาณการวิจัย ดังนั้น การอ้างอิง ไปสู่งานอื่นที่มีข้อจำกัด จึงควรมีการวิจัยและทดลองในหน่วยงานอื่น เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลการวิจัยที่พบในการพัฒนาจริยธรรมการมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY